
Investoreid ligi meelitades ei peaks Eesti keskenduma põhjakaapele

02. märts 2021

Aeg-ajalt ilmub meediaruumi mõttevälgatusi selle kohta, kuidas Eesti muutub kohe-kohe finantskeskuseks või hakkab siia meelitama rahamaailma suuri. Kuigi finantsjärelevalvajate peamine seadusjärgne ülesanne on finantsstabiilsuse ja turu läbipaistvuse tagamisele kaasa aitamine ning mitte investeringute meelitamine, siis oleme Finantsinspeksioonis üsna ammu teadvustanud selle teema olulisust. Professionaalselt rikkalik ja väärikas Eesti tutvustamine on osaks Finantsinspeksiooni igapäevatööst. Ka oma kogemusest aastaid tagasi vandeadvokaadi tööd tehes tean välisinvestorite ootusi ja kaalutlusi, kuna selles ametis vahendasin sadade miljonite väärtuses

tuntud rahvusvaheliste korporatsioonide investeeringuid Eestisse.

Eestil on vaja välisinvesteeringuid finantssektoris, sest see aitab teravdada konkurentsi turul, mis omakorda surub alla finantsteenuste hindu. Välisinvesteeringud finantsturul aitavad luua ka targemaid töökohti, mis võimaldavad tõsta elatustaset ja suurendada maksulaekumisi.

Välisinvestor otsib oma äriks optimaalsemaid lahendusi. Väga suurel määral üldistades on finantssektoris tuleva välisinvestori jaoks olulised ühiskonna stabiilsus, infrastruktuur ja ühendused. Kuigi Eesti on üldjoontes stabiilne ühiskond, paikneme osade investorite arvates ettearvamatul idanaabri piiril. Infrastruktuuri osas pöörab välisinvestor tähelepanu seadustele, kohtutele, finantsjärelevalvele ja tööjõule. Finantssektori seadused pärinevad meil enamuses Euroopa Liidust, kuigi välisinvestorid hindavad õigusaktide selgust ja stabiilsust hoolimata sellest, kas need on euroliidu omad või kohalikud. Kohtud on Eestis kohalikud ja nende tegevuses hindavad välisinvestorid tulemuse ootuspärasust või prognoositavust, suhtlemise kulu ja menetluse kiirust. Finantsjärelevalve puhul on investorite ootused sarnased kohtutega, kuid lisandub ärist arusaamine, dialoogi selgus ja avatus. Väärrib märkimist, et ka finantsjärelevalve tegutsemine on üldjoontes Euroopa Liidu tasemel harmoniseeritud. Tööjõu puhul hindavad välisinvestorid selle hinda, mis Eesti puhul ei ole lähiriikidega võrreldes odavate killast ja oskusteabe olemasolu. Finantsturualast oskusteavet saab hoida ja arendada siinse finantsturu hoidmise, laiendamise ja süvendamise, reguleerimise ning järelevalvega. Tallinna (lennu)ühendused teiste kohalike keskustega on olemas, kuid mitte liiga tihedad.

Investorite otsimisel ei peaks Eesti keskenduma põhjakaapele. Mul on tuua eluline näide selle kohta, kus ühest Aasia riigist Finantsinspeksiooni saabunud välisinvestorid soovisid osta Eestis finantsvahendusega tegelemiseks tegevusluba. Pärast meie korduvaid selgitusi, et tasuda tuleb seaduses ettenähtud menetlustasu ja seejärel rakendub seadusjärgne põhjalik menetlus, soovisid investorid endiselt teada, kellele ja kui palju tuleb maksta loa ostmiseks. Lahkusime sõbralikult leides, et sellise väärtuspagasiga investoritele ei pruugi Eesti reguleeritud finantsmaailm olla parim äri tegemise koht. Eelneva peegeldusena peaksime teadvustama, et Eestit tutvustav argument ei peaks olema järelevalve lõtv suhtumine finantsdistipliini. Esmapiigul tülikana tunduv väravavaht võib ühiskonnale osutuda tagasisivaatavalt hoopis väärtuslikuks lõukoeraks hoides eemale kutseta külla tükivad sobimatud isikud.

Kuidas me siis saame finantssektoris senisest enam välisinvestoreid? Heaks alguseks on siin institutsioonide selge arusaamine ja kokkulepe ühiskonna soovidega, mis reeglina on väljendatud seadustes. Finantsmaailmas kaasneb võimaluse ja tuluga ka risk. Riski tekitavad rahalised või ka muud kahjud tuleb kanda ühiskonnal. Mitte ainult tulude teenimise, vaid ka riskide võtmise ning kandmise võimaluses ja piirides tuleb selgelt kokku leppida. Teiseks tasub meil kasutada olemasolevaid tugevusi: IT-alast head kuvandit ning tugevat teaduslikku baasi. Kui näiteks mõni pangandusmaailma suurtegija, olgu selleks Santander, HSBC või SocGen asutab koos mõne meie teaduse lipulaevaks oleva ülikooliga siia omanimelise finantsturu suunaga ärikooli, tõmmates siia oma hea nime ning konkrentsivõimelise töötasuga maailma tippnimedest professoreid, tähendab see ressursse ja teaduspotsentiaali tõusu, aga ka võimalust kohalike ajude maksimaalseks ära kasutamiseks ja uute ajude sissevooluks. Võib prognoosida, et sobiva taristu olemasolul jätkavad vähemalt mõned neist ajudest oma elu ja kõrge lisandväärtusega äritegevust finantssektoris just siit. Täiendava võimalusena tasub meil oma tegevuse teravik suunata taas kord Skandinaaviale. Sest just need maailma mõistes väga rikkad riigid oskavad hinnata Eesti läbipaistvat ja ausat ärikultuuri. Kui üldse keegi, siis just skandinaavlased tunnevad meie regiooni võimalusi.

Eestil on potentsiaali rakendada tegevused finantssektori täiendavaks rikastamiseks

välisinvestoritega, kuid eelnevalt tuleb ühiskondlikult teadvustada kaasnevaid riske ja paika sättida riski-isu. Ning nagu juba öeldud, põhjakaapele keskenduda ei tasu.

Kilvar Kessler, Finantsinspektsiooni juhatuse esimees